Beknopte toelichting wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen

De wijzigingen uit de Wgr kunnen in drie categorieën onderscheiden worden. Een aantal wijzigingen zijn per 1 juli 2022 direct ingegaan (hieronder gemarkeerd met *). Voor de andere wijzigingen geeft de wet een implementatieperiode van twee jaar. Deze wijzigingen dienen vóór 1 juli 2024 te zijn geïmplementeerd in de eigen GR.

Wijzigingen die géén afweging vergen
Deze wijzigingen zijn ingegaan op 1 juli 2022, waarbij het niet noodzakelijk is de gemeenschappelijke regeling aan te passen. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- Nieuwe procedure voor treffen en wijzigingen van college- en/of burgemeestersregelingen (artikel 1 Wgr)*:
  de raden krijgen het recht bij het treffen/wijzigen/toetreden/uittreden van een regeling door colleges en/of burgemeesters een zienswijze naar voren te brengen op de ontwerpregeling. Burgemeester en colleges dienen schriftelijk en gemotiveerd te reageren op deze zienswijze.
- Verandering in de Begrotingscyclus (artikelen 34, 34b en 35 van de Wgr)*
  Er is een aanpassing van de termijnen voor het indienen van de kadernota, de ontwerpbegroting en de begroting. De bedoeling van de wetgever is dat de begrotingscyclus van gemeenschappelijke regelingen daarmee beter aansluit op die van gemeenten. Door deze betere afstemming zou het voor de gemeenteraden makkelijker moeten worden om te overzien wat de gevolgen zijn van uitgaven in een GR op de begroting van de eigen gemeente.
- Regionaal enquêterecht (artikel 155g lid 1 Gemeentewet)*
  Als sprake is van unanimiteit onder de raden, dan kunnen zij een gemeenschappelijke enquêtecommissie instellen in de vorm van een gemeenschappelijk orgaan. Deze commissie kan onderzoek doen naar eventuele missstanden bij een GR als geheel.
- Bevoegdheden rekenkamer(commissie) (artikel 184 lid 3 Gemeentewet)*
  Met de wijziging van artikel 184 Gemeentewet wordt verduidelijkt dat lokale rekenkamers, waaronder gezamenlijke rekenkamers, bevoegd zijn onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een GR. Toegevoegd is dat een rekenkamer de andere rekenkamers van de deelnemers informeert op het moment dat een dergelijk onderzoek wordt ingesteld.
- Mogelijkheid regionale raadsadviescommissie in te stellen bij openbaar lichaam: (artikel 24a Wgr)*
  De raden gezamenlijk kunnen het voorstel doen een dergelijke commissie in te stellen, het algemeen bestuur is vervolgens verplicht de commissie in te stellen. De adviescommissie bestaat uit raadsleden en ondersteunt de gemeenteraden bij de voorbereiding van besluitvorming met betrekking tot de GR en adviseert zowel de gemeenteraden als het algemeen bestuur. De bedoeling is het voor de deelnemers eenvoudiger te maken het functioneren van een GR tijdig bij te sturen. De instelling van een raadscommissie is niet verplicht.

Wijzigingen die een afweging vergen, maar meer technisch van aard zijn

- Uittreding (artikel 9 lid 1 Wgr)
  In de GR moeten afspraken worden gemaakt over de uittreedvoorwaarden, het is niet meer mogelijk te volstaan met een bepaling dat het algemeen bestuur de gevolgen van uittreding regelt. Deze verplichting gaat ook gelden voor tijdelijke regelingen.

Wijzigingen die een afweging vergen, en direct aan de positie van de gemeenteraad raken

- Verplichting om in de GR afspraken te maken over besluiten die voor een zienswijze worden voorgelegd aan de raden van de deelnemers (artikel 10 lid 5 en 6 Wgr):
  Op dit moment bestaat alleen een verplichte zienswijzeprocedure bij de begroting. Met de gewijzigde Wgr het is mogelijk, maar niet verplicht, om de procedure ook bij andere besluiten toe te passen. Het is verplicht om in de GR te regelen in welke gevallen de zienswijzeprocedure wordt toegepast.
- Evaluatie (artikel 11a Wgr)
  Iedere GR moet een bepaling bevatten over de evaluatie van de regeling. De bepaling kan inhouden dat niet wordt geëvalueerd. Wordt wel geëvalueerd dan zullen de bepalingen gaan over wat wordt geëvalueerd, hoe vaak en op welke wijze
- Mogelijkheid tot participatie bij besluiten GR (artikel 10 lid 7 en 8 Wgr)
  De wijziging van de Wgr introduceert de mogelijkheid burgers (ingezetenen van de deelnemers en andere belanghebbenden) te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van de GR. In een GR moet worden opgenomen of burgers betrokken worden en zo ja, op welke wijze en bij welke beslissingen. Dat laatste zal afhangen van de mate waarin het door de gemeenschappelijke regeling gevoerde beleid de belangen van ingezetenen en andere belanghebbenden raakt
- Actieve informatieplicht (artikel 17 lid 2 en 3 Wgr)
  Het bestuur van een GR krijgt een actieve informatieplicht richting raden over alles wat in de GR speelt. De informatieplicht is dus niet beperkt tot te nemen of genomen besluiten. In de GR moet worden vastgelegd op welke wijze de inlichtingen worden verstrekt (art 17 Wgr).